

(1) בראשית פרק כא

(כב) וַיְהִי בַעֲתָהּ הַהוּא וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ וּפִיכֹל שֵׁר צָבָאוֹ אֶל אַבְרָהָם לֵאמֹר אֲ-לֹהִים עִמָּךְ כָּל־אֲשֶׁר אָתָּה עֹשֶׂה:
(כג) וְעַתָּה הִשְׁבַּעְנָה לִּי בֵּא-לֹהִים הֲנֵה אִם תִּשְׁקֹר לִי וּלְנִינִי וּלְנִכְדֵי כַחֲסֵד אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמָּךְ תַּעֲשֶׂה עִמָּדִי וְעַם הָאָרֶץ
אֲשֶׁר גָּרְתָה בָּהּ:
(כד) וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֲנֹכִי אֲשַׁבֵּעַ:

(2) דברים פרק ב

(כג) וְהָעוֹיִם הַיֹּשְׁבִים בְּחֻצְרוֹתַי עַד עַתָּה כִּפְתָרִים הֵיבְיָאִים מִכְּפֹתֵר הַשָּׁמַיִם וַיֵּשְׁבוּ תַחְתָּם:

(3) רש"י על דברים פרק ב פסוק כג

והעוים היושבים בחצרים וגו' - עוים מפלשתים הם שעמהם הם נחשבים בספר יהושע שנאמר חמשה סרני פלשתים העזתי והאשדודי והאשקלוני והגתי והעקרוני והעוים ומפני השבועה שנשבע אברהם לאבימלך לא יכלו ישראל להוציא ארצם מידם והבאתי עליהם כפתורים והשמידום וישבו תחתם ועכשיו אתם מותרים לקחתם מידם:

(4) שמואל ב פרק ה

(ו) וַיִּלְךָ הַמֶּלֶךְ וַאֲנָשָׁיו יְרוּשָׁלַם אֶל הַיְבוּסִי יוֹשֵׁב הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר לְדָוִד לֵאמֹר לֹא תָבוֹא הֲנֵה כִּי אִם הִסִּירְךָ הַעֲוָרִים וְהַפְּסָחִים לֵאמֹר לֹא יָבוֹא דָוִד הֲנֵה:
(ז) וַיִּלְפַּד דָּוִד אֶת מַצֵּדַת צִיּוֹן הִיא עִיר דָּוִד:

(5) רש"י שמואל ב פרק ה פסוק ו

אל היבוסי - מצודת ציון נקראת יבוס, ומזרעו של אבימלך היו, והיו להם שני צלמים, אחד עור, ואחד פסח, שנעשו על שם יצחק ויעקב, ובפיהם השבועה שנשבע אברהם לאבימלך, ולכך לא הורישום כשלקדו את ירושלים, לא לכדו את המצודה, כמו שנאמר (יהושע טו סג): ואת היבוסי יושב ירושלים לא יכלו יושבי יהודה להורישם, ותניא אמר רבי יהושע בן לוי: יכולין היו, אלא שלא היו רשאים (ספרי ראה יב ז).

(6) יהושע פרק טו

(סג) וְאֵת הַיְבוּסִי יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם לֹא יוֹכְלוּ בְנֵי יְהוּדָה לְהוֹרִישָׁם וַיֵּשֶׁב הַיְבוּסִי אֶת בְּנֵי יְהוּדָה בִּירוּשָׁלַם עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

(7) רש"י יהושע פרק טו פסוק סג

(סג) לא יכלו בני יהודה להורישם - שנינו בספרי: רבי יהושע בן קרחה אומר יכולין היו, אלא שלא היו רשאים מחמת השבועה שנשבע אברהם לאבימלך, ויבוסי זה לא על שם האומה היה, אלא מגדל דוד שהיה בירושלים ושמו יבוס, ובני אותו מחוז מפלשתים היו, וכשכבשו בני יהודה את ירושלים לא הורישו את בני אותו מחוז:

(8) דברים פרק יב

(יז) לֹא תוּכַל לְאָכַל בְּשִׁעְרֶיךָ מַעֲשֵׂר דְגָנְךָ וְתִירֹשֶׁךָ וַיִּצְהָרְךָ וּבְכֹרֹת בְּקָרְךָ וְצֹאֲנֶךָ וְכֹל נִדְרֶיךָ אֲשֶׁר תִּדְרֹר וְנִדְבַתֶּיךָ וְתִרְוַמַת יָדְךָ:

(9) רש"י על דברים פרק יב פסוק יז

לא תוכל - רבי יהושע בן קרחה אומר יכול אתה אבל אינך רשאי. כיוצא בו ואת היבוסי יושבי ירושלים לא יכלו בני יהודה להורישם יכולים היו אלא שאינן רשאים לפי שכרת להם אברהם ברית כשלקח מהם מערת המכפלה ולא יבוסים היו אלא חתיים היו אלא על שם העיר ששמה יבוס כך מפורש בפרקי דר' אליעזר והוא שנאמר כי אם הסירך העורים והפסחים. צורות שכתבו עליהם את השבועה:

10) פרקי דרבי אליעזר פרק לה

ר' יהודה אומ' שלשה אבות כרתו ברית עם עמי הארץ ואלו הם אברהם יצחק ויעקב אברהם כרת ברית עם עמי הארץ כשנגלו עליו המלאכים היה סבור שהם אורחי הארץ ורץ לקראתם ורצה לעשות להם סעודה גדולה ואמר לשרה לעשות להם סעודה גדולה ובאותה שעה ראתה דם נדה לפיכך לא הגיש להם מן העוגות ורץ להביא בן בקר וברח מלפניו בן הבקר ונכנס למערת המכפלה ונכנס אברהם אחריו ומצא שם אדם הראשון ועזרו שוכבים על המטות וישינים ונירות דולקות עליהן וריח טוב עליהם כריח ניחוח לפיכך חמד המערה לאחוזת קבר

11) אמר לבני יבוס לקנות מהם את מערת המכפלה במכר טוב בזהב ובכתב לאחוזת קבר עולם וכי יבוסים היו והלא חתיים היו אלא עיר יבוס נקרא יבוסים ולא קבלו האנשים עליהם התחיל כורע ומשתחוה אליהם שנ' וישתחו אברהם לפני עם הארץ אמרו אנו יודעים שעתידי הב"ה ליתן לך ולזרעך את כל הארצות האלה כרות עמנו שבועה שאין ישראל יורשים את עיר יבוס כי אם ברצונם ואח"כ קנה את המכפלה במכר זהב ובכתב עולם לאחוזת עולם

12) וישמע אברהם אל עפרון מה עשו אנשי יבוס עשו צלמי נחשת והעמידו אותם ברחוב העיר וכתבו עליהם שבועת אברהם וכשבאו ישראל רץ להכנס בעיר היבוסים ולא היה יכול מפני ברית אברהם שנ' ואת היבוסים יושבי ירושלם לא הורישו בני ישראל

13) בראשית פרק כב

(א) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֵל-לְהִים נָסָה אֶת אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הַגִּבְי:

14) רשב"ם על בראשית פרק כב פסוק א

ויהי אחר הדברים האלה - כל מקום שנאמר אחר הדברים האלה מחובר אל הפרשה שלמעלה . . . אף כאן אחר הדברים שכרת אברהם ברית לאבימלך לו ולניניו ולנכדו של אברהם ונתן לו שבע כבשות הצאן וחרה אפו של הק' על זאת שהרי ארץ פלשתים בכלל גבול ישראל והק' ציוה עליהם לא תחיה כל נשמה . . . לכן והאלהים נסה את אברהם. קנתרו וצערו כדכתיב הנסה דבר אליך תלאה . . . כלומר נתגאיתה בבן שנתתי לך לכרות ברית ביניכם ובין בניהם. ועתה לך והעלהו לעולה וראה מה הועילה כריתות ברית שלך . . .